

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társszerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Szellemi akkumulátorok.

A nagy telepeken akkumulátorokba gyűjtik a villanyos áramot, hogy onnét terjedjen szét energiát szolgáltató ereje a telep összes műveibe.

A szellemi téren az akkumulátorok az egyletek és a társulatok, a szellemi erőnek ezen pótolhatatlan forrásai, melyekből a tevékenység energiája terjed szét a szellemi életet vezető és szabályozó művekbe.

A VIII. katolikus nagygyűlés újabb fényes tanubizonyosságot tett arról, hogy nálunk a katolikus irányú szellemi és erkölcsi tevékenységnek hatalmas akkumulátorai vannak. És talán nem is az akkumulátorok gyűjtőképesége és energiataartalma kelt kellemes érzést az ország katolikus közönségében, mint inkább a nagy számuk. Irodalmi és tudományos egyleteinken kívül, minők a Szent-István-Társulat, és a Pázmány Egyesület, jól szervezett egyletei vannak a keresztény socializmusnak, a szövetkezeti életnek, a növédelemnek, az iskolaügynek, az iparos fiataloknak.

Intelligenciánk katolikus körökbe van tömörítve, földmives népünk sok helyütt gazdakörökbe. Az intelligenciát és a társadalom összes osztályait köz-

sen átfogó szervezet is létesült és nagy erőre is kapott már a Katolikus Népszövetség képében. A családi élet megszentelését munkálja a Regisi Szt. Ferenc egylet, mely a vadházasságban élők törvényes egybekelését mozditja elő s ezzel a családi boldogságnak és a gyermekek jövőjének szilárdabb alapjait rakja le. Kiterjed a katolikus humanizmus a fogházak és börtönök lakóira is. Missiót teljesít a fiatalok bűnösök megjavítása körül, leereszkedik abba a szomorú világba, melyben az erkölcsi megtévelyedettek laknak s itt is osztogatja gyógyító kezének jótéteményeit.

Akkumulátorunk tehát van bőven elég s a kath. nagygyűlés lefolyásából láttuk, hogy ezekben az akkumulátorokban nagy mennyiségű energia van összegyűjtve. Ilyenkor nagygyűléseink idején ez a hatalmas energia-áram megindul s működésbe hozza a telep műveit, a motorokat és gépeket, melyek pár napig nagyszerű munkát végeznek. Káprázatosan szép látvány az a szellemi erő-kifejtés, melylyel egyleteink vezetői az ő tevékenységüket szokták mutatni.

Ennek a nagy szellemi energiának a működését most már valamiképp *állandósítani* kellene. Mert úgy áll a dolog, hogy annak a hosszú évnek prózai mun-

kájában, mely az egyik nagygyűléstől a másikig lefolyik, csak kevés erő árad szét a katolikus szervezet gépeibe, a legnagyobb része a rendelkezésünkre álló energiának, ott vesztegel az akkumulátorokban. Egyleteink tevékenysége — általánosságban szólva — nem áll arányban a bennök felhalmozott szellemi és erkölcsi erővel.

Vegyük csak például a katolikus köröket. Mindenütt az értelmiségnek a színe-java tartozik ezekhez. Ha ez a sok tanult és művelt katolikus férfiú azt a nagy tőkét, mely felett rendelkezik a *népművelés* szolgálatába állítaná, minő legyőzhetetlen nagy ellenmozgalmat lehetne támasztani a néplélek megrontóival szemben! Mert azt senki sem tagadhatja, hogy manapság a néplélek meg van rontva, meg van mételyezve. Érti ezt az úr, a ki cselédet tart, érzi, tapasztalja a megrendelő, a ki iparcikket készített, a gazda, a lelkész, a közigazgatási és igazságszolgáltatási tisztviselő, érzi és tapasztalja mindenki, a ki az alsóbb néposztályokkal valamelyes érintkezésbe lép.

Panaszkodunk a baj miatt, de azt már nem gondoljuk meg, hogy a néplélek megjavítása csak úgy lehetséges, ha az értelmi osztályoknak az a része, a melyet még a korszellem meg nem mé-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Babonás menekülés.

— Irta: **Julius** —

A vágvölgyi vonat egyik másodosztályú kocsijában tartottam hazafelé. Egymagam voltam az egyik szakaszban, a mi a nagyforgalmú vonalon a kalauz különös figyelmé folytán jutott nekem osztályrészlül. Azt szeretem ugyan, ha a szakasz nincs túlszűfolva, de egy-két uriemberrel szívesen utazom, bár megvallom, hogy az uton szófukar vagyok.

Midőn már az ujságot átböngészttem, az ablakon át nézve gyönyörködtem a völgy sokszor látott tájainak szépségeiben. Végre már-már meguntam a nézést is, midőn az egyik állomáson egy ötvenesnek látszó középtermű urat vezetett fülkémbe a kalauz. Velem szemben foglalt helyet. Ideges mozdulatokkal igazgatta ruháját, majd elővette az ujságot és olvasott, miközben nyugtalanul változtatta egymásra rakott lábait.

Különös ember — gondoltam magamban. És mialatt úgy félszemmel tetőtől-talpig vizsgálgattam, óraláncán egy szokatlanul nagy körérmét pillantottam meg és éppen szemügyre vettem vastag üveg alatt levő tartalmát, midőn az hirtelen le-

tette az ujságot és észrevette, hogy tekintetem a különös érmet vizsgálta.

— Uraságodnak feltűnik óraláncom hatalmas amulette-je — szólított meg udvarias hangon.

— Úgy van uram. a szokatlan nagyság keltette fel figyelmemet, csak a tartalmát illetőleg nem vagyok tisztában — válaszoltam én; a mire aztán kölcsönös bemutatkozás következett.

— Megengedi uraságod, hogy az érem tartalmának pusztá bemutatása helyett annak történetét mondhassam el, mely érdekességénél fogva bizonyosan érdekelni fogja.

— Készséges örömmel hallgatom meg — válaszoltam, miközben utitársam ideges mozdulattal a sarokülésre vetette magát.

— Vasuti kalauz voltam a kassa—oderbergi vonalon — kezdte. 26 éves szolgálat után az elmondandó eseményt követő évben ideggyengeség miatt nyugalomba vonultam. Előrebocsátom, hogy babonás ember nem vagyok, vagy inkább — szolgálati időm alatt nem voltam, de már most valahányszor a babonának félszégeiről hallok beszélni, mindig mentegetem a babonás embereket. Szolgáljon hát az én eseményem szerencsés kimelete is mostani babonás hitem mentségére.

— Több évvel ezelőtt egy éjjeli gyorsvonaton végeztem épen szolgálatot a nevezett vonalon.

Az éj sötétjét még erősebbé tette a beborult ég — és csak az állomásoknak a távolban pislogó néhány lámpafénye rezgett a sötét éjszakában. Csendes volt az éj. Olyan csendes, mint a milyen a vihart szokta megelőzni, a vagy annak kitombolása után következik. A vonatnak zakatolása és a mozdony kimért lihegése tette hangossá a vidéket, a merre a 60 kilométernyi sebességgel rohanó vonat elhaladt.

Hosszú utat tettünk már meg, midőn L. T. állomásnál felsivít a mozdonynak megszokott füttye és én lámpámmal a kezemben gyanútlanul leléptem a lassuló vonatról. Alig érte lábam a földet, midőn lámpám előtt egy álló és homályosan megvilágított női alakot pillantottam meg. Úgy látszott nekem, hogy folyton növekszik és a 3 méteres magasságot is elérte. Nagy szeme ijesztő hatással volt rám — hatalmas kendőjét pedig, melyet vállára vetett, olykor-olykor meglebbentette. Iszonyatos hideg borzongott végig a hátamon. Összerezcentem és szinte önkénytelenül adtam jelt lámpámmal az indulásra, mire a nő eltűnt.

— Felszöktem az induló vonatra. A különös látomás annyira felzaklatta kedélyemet, hogy sehol sem tudtam helyemet találni. Gondoltam arra is, hogy a kimerültségtől származó ideg-

telezett, a mely megtartotta és birja Istenben való hitét, magyar nemzeti erkölceit és erényeit — s éppen ez a része a magyar értelmiségnek tömörült a katolikus körökben — összefog és közös erővel szenteli magát a nehéz feladatnak. Minden művelt embernek van elég módja és alkalmja arra, hogy másokat tanítson, buzdítson, vezessen szóval, tanácscsal, életpéldával.

Sok keresztény szociális egyesületbe, sok gazdakörbe, szövetségi szervezetbe nem tudunk előadókat, vezetőket beállítani, mert művelt osztályunk a népmozgalmaktól távol tartja magát, vagy azokban csak némi anyagi támogatással vesz részt, a mennyiben lefizeti az évi tagsági díjat. Pedig nem annyira anyagi segédeszközöket kíván a népmozgalmak vezetése, mint inkább szellemi és erkölcsi támogatást.

Elfújhatjuk e gondolatmenet kapcsán azt a százszor hallott régi nótát is, hogy a keresztény szellemű sajtó mily sajnosan kénytelen nélkülözni katolikus értelmiségünk közreműködését. Pedig ennek az értelmiségnek körében vannak jogászok, a kik az események felszínén felbukkant jogi természetű eseményeket és eseteket; vannak gazdák, a kik a közgazdasági kérdéseket; vannak tanult sociologusok, a kik a társadalmi mozgalmakat; vannak képzett iparosok, kereskedők, a kik a szakmájukba tartozó, de a nagy közönséget is érdeklődő gyakorlati dolgokat világíthatnák meg egy-egy közlemény, akár csak rövidebb hír alakjában.

Ez a neme azonban a keresztény restauráció munkájában való részvételnek, a mi művelt közönségünk előtt zárt terület; ő maga zárta el azt.

Meg kellene tehát indulnia, meg kellene erednie annak a sok energiának, mely a mi katolikus akkumulátorainkban össze van gyűjtve, hogy mozgásba hozza, eleven működésben tartsa kath. szervezeteink motorait és gépeit.

gyengeség idézhet elő ilyen képeket, de én épen akkor kezdtem meg pihent erővel szolgálatomat. Visszaidéztem életem előző éveinek emlékét, de vizióra bizony nem elékeztem. Mindezen tépelődés érthető volt nálam, mert szerettem volna az egész dolgot egy optikai csalódásnak tartani.

— Ilyen gondolatokkal voltam elfoglalva, midőn észrevettem, hogy a vonat megállott. R. állomásra érkeztünk. Én mit sem sejtve tartok a kocsis lépcsőjén lefelé lámpámmal a kezemben. Egyszerre hideg borzadály futott végig tagjaimon; mint a halálos félelemtől megdermedett állottam meg: a borzalmas nő állott előttem ismét — és úgy láttam, hogy még magasabb volt, mint azelőtt, nagyobb szemekkel, veséig ható tekintettel nézett reám. Épen meglebbentette hatalmas kendőjét, midőn hirtelen jelt adva az indulásra felszöktem a kocsiba.

— Egész testemben reszkettem. Kinzott a gondolat, hogy ugyan micsoda látomás ez? És bár azelőtt soh'se gondoltam vele, olyan sejtés szállotta meg lelkemet, hogy ez most csak rosszat jelenthet: rosszat a gyorsvonatra nézve. Mi is lehetne az más, mint kisiklás, vagy összeütközés? És e gondolatnál még nagyobb félelem vett erőt rajtam.

— De aztán úgy gondoltam, hogy az én

Gyönyörűen mondotta a nagygyűlés egyik kitűnő szónoka, dr. Zboray Miklós: A búzát meg kell művelni, a rózsa is, hogy illatával kedveskedjék nekünk, művelést igényel. Ilyen a lélek is. Annak is művelés kell s ebben a munkában száznaknak, ezreknek kell részt venniük.

A legfőbb, leghatalmasabb gondolat az, hogy egyformák legyünk lélekben, gondolkodásban, tettekben. Ebben székel az erő, melylyel vész és vihart kiállunk.

A Tulipán-mozgalom eredménytelensége. A m. kir. központi statisztikai hivatal közzétette a magyar szent korona országainak f. é. július havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. Ezen adatok szerint behozatalunk értéke az évi január—július hónapokban az előző évi 816.1 millió koronával szemben 878.6 millió korona volt s ebből 674.4 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk az 1908-dik év első hét havában 804 millió kor. volt, mely összegben Ausztria 572.7 millió koronával részesedett. Árumérlegünk e szerint ezen hét hónap alatt 74.6 millió behozatali többletet tüntet fel. Ausztriával szemben a behozatali többlet a múlt évhez képest 107.7 millió korona. Behozatalunkban legnagyobb összeggel a textilipar kész gyártmányai szerepelnek. Ezen áruk behozatali értéke a f. év első hét hónapjában 237.4 millió koronát tett ki s ez összegben Ausztria nem kevesebb, mint 232.3 millió koronával részesedett. A tulipán mozgalom harmadik évében tehát a magyar piac nagyobb mérvben veszi igénybe Ausztria gyártmányait, mint az előző években. Ezen jelenség megítélésénél nem helyezkedünk arra a sovínisztikus álláspontra, hogy az osztrák ipar gyártmányai csak azért mellőztessenek, forgalmunkból kizárassanak, mert Ausztria földjén készültek, hanem a dolgot a magyar ipar létérdeke szempontjából nézzük. Magyarország munkás népének a mezőgazdaság és a jelenlegi ipari helyzet nem nyújt elegendő életkeresetet. Iparunk fejlesztése nélkül népünket a hazai földön fentartani nem vagyunk képesek. Az ipar fejlesztéséhez azonban fogyasztás szükséges, első sorban *belföldi* fogyasztás. S éppen ez az, ami nálunk az ezidő szerinti viszonyok között el nem érhető. Kereskedelmünk nincs magyar kezekben, idegenek ragadták azt magukhoz túlyomó részben, a kiknek nincs okuk szívükre venni népünk helyzetét és a magyar ipar jövőjét. Külföldről,

esetleges látomásom nem elégséges ok a vészjel megadására, ha pedig megadnám és kitűnnék az én eljárásom felszerege, még állásommal fizetek érte. Aztán igaz is, hogy ilyen okok miatt akár soh'se indulhatna a vonat, mert az utasok közt mindig akad elég, a kinek ilyen borzalmas sejtései vannak. Annyi bizonyos, hogy ha a szolgálat nem tartott volna vissza, mindjárt leszálltam volna arról a vonatról.

— És épen midőn a leszállás gondolatával foglalkoztam, hallottam a mozdonyok F. állomást jelző füttyét. Már előre is félelemmel gondoltam a leszállásra. Hátha ismét itt találom a borzasztó alakot. Mégis erőt véve félelmemen, hirtelen leszálltam a lépcsőn, de ugyanakkor hátratrátörtöttem a halálos félelemtől: az asszony ott állott. Teljes kocsimagasságban állott előttem a már ismert nagy szemekkel és hatalmas lebegő kendővel. Alig tudtam felocsudni félelmemből, midőn a vonat a jelzést be sem várva megindult. Legjobb volna lemaradni — gondoltam — de aztán félelemmel bár, felszálltam ismét. Háromszor ismétlődött a borzalmas látomás pontos következetességgel. Akármilyen történik is, a legközelebbi állomáson leszállok és beteget jelentek. De hátha épen most történik a katasztrófa? Rettenes elképzelni! és önkénytelenül kinéztem az ablakon,

jobbára Ausztriából szerzik be a termékeket olcsóbb áron, mint a hogyan azokat a hazai ipartermelő forrásokból beszerezhetnék, hogy annál nagyobb legyen a forgalmi hasznuk. A közönség ennek folytán részint rá van utalva ezekre az idegen termékekre, részint önként is, minden kénytelenségtől menten vásárolja azokat, mert olcsóbbak, a miben az élelemnek és a lakásnak nem szűnő drágasága is befolyásolja az embereket. Ezt a helyzetet az önálló vámterület sem orvosolhatja meg, mert a fejlett osztrák iparnak módjában fog állani termékeit olyan leszorított áron forgalomba bocsátani, a melyeket még a vám-tételek sem emelnek fel olyan magasra, hogy a mi gyártmányaink árával a versenyt ki nem állanák. Magyar ipart csak maga a magyar nemzet teremthet azáltal, hogy az ipari vállalatokat és a kereskedelmet magához ragadja. E nélkül minden tulipán mozgalom mellett behozatali többlettekkel és ipari nyomorúsággal fogunk dolgozni.

Általános és teljes vasárnapi munkaszünetet.

Irta: Verebely Géza.

I.

Arról az országos mozgalomról, mely a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatnak nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban megindult, e lap hasábjain már multkor szó volt.

Azóta ismét több helyen tartottak gyűléseket, értekezleteket. És mindenütt a főnöktestületek egyetértésben az alkalmazottakkal egyhangúlag és lelkesedéssel foglalnak állást a teljes és általános vasárnapi munkaszünet mellett. Örvendünk kell ennek a nagy változásnak, mely aránylag rövid néhány év alatt a kereskedők többségének felfogásában beállott. Végre győzött a jobb belátás, mely a szociális érzék ébredésével felismeri, hogy a főnökek és alkalmazottak egyaránt szüksége van hetenkint egy teljes pihenőnapra, anélkül, hogy ezáltal a kereskedelmi forgalom kárát vallaná. E pihenőre szüksége van a főnökeknek, a ki szellemi s gyakran fizikai munkával is vezetője és irányítója vállalatának, hogy hetenkint legalább egyszer szabaduljon fel számtalan üzleti gondjaitól, testi és lelki épülésre időt nyerjen; teljesíthesse vallási, társadalmi kötelességeit. Mint családapa, vagy családtag az otthonban, rokonai vagy barátai körben tölthessen néhány kellemes órát, hogy azután annál frisebb erővel és több életörömmel kezdje meg újból a küzdelemteljes versenyt. Az alkalmazottnak hasonló okokból van szüksége erre a pihenőre, hogy melegegettsége serkentse fokozottabb és

de csak az éjszakának korom sötétsége meredt felém...

— Hirtelen az óram után nyulok, épen éjfél. Éjfél? és e gondolatnál még nagyobb félelem fogott el. Kisiklás? Vonatösszeütközés? Hol is vagyunk? Hová érkeztünk? Iparkodtam emlékezőtehetségemet összeszedni. És ekkor jut az eszembe, hogy néhány perc múlva az a—i hidon kell áthaladnunk...

— Összeütközés? Kisiklás? Dehogyan. Hátha a hid szakad le alattunk? Rémületes gondolat! A hármas látomás veszedelmet sejtet és nem tudtam e gondolatától szabadulni.

— Nézem az órát. Három perc múlva ott vagyunk. Igen, három perc múlva ott vagyunk a folyó hullámaiban! Nem, nem megyek tovább! Lelki vergődésem nem birom tovább! Mit tegyek? Hogyan meneküljek?...

— Már csak két perc... Mulik az idő... Közeledik a halál... Megmentem életemet! És hirtelen elhatározással éles kiáltást hallattam és megadtam a vészjelt.

A vonat hirtelen megállott.

Az utasok rémülettel kiáltották:

— Mi történt?

— Baj van, kisiklott a vonat.

— Szembe jön egy másik.

tökéletesebb munkára; hogy szabad idejének legalább egy részét használja fel okosan komoly feladatok kitűzésével. Az önművelődés minden eszközt kell felhasználni a kereskedő ifjúságnak, mert a teljes vasárnapi munkaszünet csak úgy lesz áldáshozó, ha azt nem tivornyázásra, hanem Istennek szolgálására, testi és lelki egészségének előmozdítására és a hivatásban való tökéletesítésére fogja céltudatosan felhasználni. Kereskedelmileg nagyon hátra vagyunk a külfölddel szemben; kereskedelmünket magasabb nivóra emelni a fiatal generáció hazafias feladata legyen.

A hetenkinti pihenő napnak feltétlen szükségességét ma már mindnyájan elismerjük; ez irányban nézeteltérések nincsenek, a mi a szociális világnézet győzelmét jelenti. Ennek dacára a munkaszünet törvényes rendezése körül nagy ütközőpont támadt. Az egész művelt világ minden zugában, a hová a kultura aranyos sugarai behatolnak, a vasárnap van elfogadva pihenő időül és a szerint rendezkedik be az egész társadalmi élet. Vannak szocialisztikus-atheista törekvések a külföldön, (különösen Francia- és Olaszországban) melyek a munkaszünetet bármely hétköznapra ohajtották volna tenni, hogy ezáltal a vasárnapot, a keresztény vallások ünnepnapját megfossszák jelentőségétől. Ezek a törekvések azonban nagy kudarcot vallottak, még Franciaországban is, a hol pedig a szocialista, vallásellenes áramlat tetőpontját érte el. A külföldi törvényhozás (nemcsak Európában, hanem Amerikában, Ausztráliában stb.) tehát mindenütt a vasárnapra teszi a munkaszünetet. Ennek megfelelőleg hazánkban is csak a vasárnap lehet a munkaszünet napja. E tekintetben azonban úgy a most érvényben levő, mint pedig a most készülő törvény kardinális hibában leledzik. Rossz volt az eddigi törvény, mert az egész országban az összes üzletek nyitva tartását d. e. 10 óráig engedélyezi; az új javaslat pedig még ennél is rosszabb, mert az árusítást déli 12 óráig tolja ki, miáltal a vasárnap fele közönséges hétköznapra dagradálódik. Az üzleti forgalom ugyanis belekapcsolódik az ipari élet tevékenységébe s így a hétköznapis zajos munka lesz úrrá, a mikor éppen mindenféle ünnepi csendnek kellene honolnia. Érvendetes jelenség tehát az, hogy az ország kereskedőinek nagy többsége s az alkalmazottak összessége a vasárnapi munka kiterjesztését nemcsak hevesen ellenzik, hanem még a mostani rendnek eltörlése s az általános és teljes vasárnapi munkaszünet mellett törnek lándzsát.

És ezért megfoghatatlanul hangzik a szóban forgó javaslatnak az az indokolása, mely az or-

szág összes üzleteinek -- Budapest kivételével -- vasárnap délig való nyitva tartását feltétlenül szükségesnek nyilvánítja ki. Az indoklás, mely a kereskedők összességének a köréből nyert információk alapján épülhet csak fel, homlok-egyenest ellenkezik az eddig hozott tekintélyes számú és számottevő testületek által elfoglalt állásponttal s csupán azon zsidó vallású kereskedők csekély töredékének nézetét és kívánságait fedi, akik a szombati napon üzleteiket zárva tartják. Ezek a kereskedők bizonyos vidékek szerint (különösen az észak-nyugati és északkeleti Felvidék megyéiben) egy-egy város vagy községben a kereskedelmet dominálják, úgy, hogy a forgalom szombaton teljesen megszűnik s azáltal, hogy vasárnap az üzletek d. e. 10 óráig nyitva tartanak, erre a rövid időre terelődik. Igen természetesen, hogy ezen 3-4 órai forgalom és munkaidő nem pótolhatja a szombati zárással okozott károsodást. Innen a kívánság, hogy az üzletek vasárnap legalább délig tartassanak nyitva, miáltal kitűnő alkalom nyílik a törvény kijátszására mindazoknak, kik délután zárt ajtóik mögött folytatják az elárúsítást és foglalkoztatják személyzetüket.

A privigyei apácázárda felszentelési ünnepélye.

Privigye, 1908. szept. 11.

(Mult vasárnapi számunkból térszűke miatt kimaradt.)

A privigyei kath. közönségnek régi vágya volt, hogy leánygyermekait apácák vezetésére bízassa. Ezen terv még 1884-ben boldog emlékü Juriss Mihály plébánosunk idejében keletkezett, az ő szorgalmas gyűjtése és Pitróf István gyetvai plébános 6000 frtos adománya folytán teljesülhetett a privigyeiek óhaja. Boldogult elődeink Juriss Mihály, Pitróf István, Brestyenszky Elek, Enderla István, Steiger János és még többen, dacára legnagyobb törekvésüknek egyedül csak az apácák hiánya miatt nem tudták a zárdát létesíteni.

A város mostani vezetői és különösen annak képviselőtestülete Mőser Tivadar t. kanonok, plébános urunk vezetésé alatt minden lehető megtettek, hogy a privigyei apáca zárdát minél előbb létrehozassák, a jelenlegi vezetőket különösen az serkentette a sürgős intézkedésre, hogy az oly rohamosan növekedő vallástalan és hazátlan áramlattal szemben egy védbástyát építsen, a melynek falain belül Privigye és vidékének leánygyermekai oly nevelést és oktatást kapjanak, hogy egykoron

majd az ő fiaik készek és képesek is legyenek megvédeni a vallást és a hazát, ennek ellenségeivel szemben. Tudjuk, hogy leánygyermekünk a buzgó nővérektől, az „Isteni szeretet leányaitól“ ezt a nevelést és oktatást meg is fogják kapni.

Ezen zárdának felszentelését folyó hó 8-án nagy ünnepségek közt ültük meg. Ő méltósága egyházmegyénk püspöke Radnai Farkas úr személyesen szentelte fel a zárdát. Szives fáradozását honorálva a privigyei közönség valláskülömbőség nélkül igen impozáns módon fogadta őméltóságát f. hó 7-én az esti órákban. Többen már Handlovára mentek elébe, a többiek azonban a város határán bandériummal, kocsikkal várták, a hol a város jegyzője Bodnár István szép beszéddel üdvözölte. A püspök úr meghatottan válaszolt, köszönetét fejezve ki a fogadtatásért. Ezután az impozáns menet elindult a kivilágtított városba, a hol fehérruhás leányok, a legényegyleti tagok és a polgárság fáklyái, valamint tűzoltók sora között vonult be a templomba.

A következő napon, azaz folyó hó 8-án délelőtt a 10 órai vonattal megérkezett Őméltósága gróf Wilczek Frigyes főispán úr, a ki elé szintén nagyszámú csikós banderista, az egész városi és vidéki intelligencia hintókon, a privigyei, németprónai, bajmóci és a szomszéd községek ezrei vonultak ki az állomásra, a privigyei tűzoltóegylet és annak zenekara élén. Az állomáson Brestyenszky Kálmán a kerület képviselője lelkes beszéddel üdvözölte Őméltóságát. Az eljenzés lecsillapulta után a főispán úr nagyon szép szavakkal köszönte meg az üdvözlő beszédet és az impozáns fogadtatást, mely után Brestyenszky képviselő egyenként mutatta be Őméltóságának a küldöttség tagjait.

Ezután a hatalmas menet a nép ezrei kísérete mellett Brestyenszky képviselőnk lakására kísért a főispánt, a honnan aztán a misére mentek. Mise után nagy körmenet indult a zárdába, a hol felszentelés után a püspök nagyon szép és lelkesítő beszédet mondott. Ezután a főispán látogatást tett Brestyenszky képviselőnknel, a püspök úrnál, majd pedig visszament lakására és innen többek kíséretében kiment a vasuti állomásra s a déli vonattal elutazott.

Délután 1 órakor a püspök tiszteletére a kaszinó nagytermében diszebed volt, melynek folyamán a püspök úr a zárdá alapítóira és támogatóira és a város közönségére vallás külömbőség nélkül, Brestyenszky képviselőnk a zárdá történetéről megemlékezve a püspök úrra, Bodnár városi jegyzőre a vármegye képviselőjére Langhammer főjegyzőre és a vendégekre, Langhammer főjegyző

— Valami rablótámadás!

Itt-ott sikoltozás hallatszik. Majd izgatott magyarázatok közben a vonatvezetőt zaklatják.

— Miért állott meg a vonat?

— Hol történt a baj?

— Nem mehetünk tovább?

— Az Istenért, mondja meg!

— A faggatásra megmondotta, hogy én adtam meg a vészjelet. Erre persze engem ostromoltak kérdésekkel, de én a kiállott nagy izgalmakban csak annyit tudtam mondani: a híd, a híd.

— Ekkor a vasuti személyzet és a közönség izgalmas vitatkozások között tódult az alig két-száz méter távolságban levő hidhoz. Én pedig halotthalványan állottam helyemen. Ugyanekkor kiáltások hangzottak el és lámpával vészjelet adott valaki a hidról. E jeladás a vonatra nézve későn jött volna ugyan, de megerősítette a veszély valóságát, a melybe jutott volna.

— Az á-i völgyben ugyanis nagy felhőszakadás zajlott le, mely annyira megdagasztotta a folyót, hogy a hid középső pillérének előretolásával az egész hid meggömbült. Ha a gyorsvonat a hidra száguld, biztosan a folyó hatalmas hullámaiba esik, honnan senki sem menekül meg.

— Az utasok a borzalmas veszély félelmetes és a megmentett élet édes tudatában szaladtak felém. Hálálkodva csókoltattak örömkben és egyben ostromoltak, hogy honnan tudtam meg a fenyegető nagy veszélyt? Én épen annak elmondásába akarok fogni, midőn elhalványultam és hátratántorodtam. A kocsik felől ismét megjelent a titokzatos és kendőjét lebegtető hatalmas nő.

— Mi baja?

— Mi történt?

— Hogy elhalványult...

— Mennyire remeg egész testében...

— Én megtántorodva mondtam: ott van, ott! Aztán kiesett a lámpás a kezemből. Kialudt. A nő pedig eltűnt. Mikor felocsudtam félelmenből és a különféle kérdezősködéskre az esemény elmondásához fogtam, gyufát gyújtottam, hogy meggyujtsam kialudt lámpámat.

És ekkor észrevettem, hogy lámpám nagyító üvegeinek belső, olajos oldalán egy hatalmas lepke van odaragadva. Szárnyain piros karikák voltak s néha meglebbentette őket, hogy menekülhessen rabságából. Oda nézek a kocsik felé és a lepkének homályos árnyékát láttam ott, melyben ott volt a karikák színes árnya, a két szem és a néha meglebbentett két szárny — a

hatalmas kendő... A többit persze képzelőhetségem varázsolta oda.

Ezt az életmentő lepkét őrzöm én kegyelettel, meg ha olyan babonás embernek is fognak tartani. És épen mutatta a nagy körérmét, midőn a kalauz beszólt, hogy az én állomásomra érkezünk.

Szives búcsut vettem utitársamtól s hazamenet gondolkozva azon meggyőződésre jutottam, hogy az események véletlen találkozása nagyon táplálja a babonás emberek hitét.

Sziporkák.

Ellenkező hatás.

Színműtör: Mégis furcsa, ha drámát írok, akkor a publikum nevet; ha pedig vígjátékot írok, akkor sir a közönség.

Ansichts-kártya.

Biró: Fehér Imre mészáros maga azzal van vádolva, hogy Fekete István társának nyílt levelezőlapon e szót írta: „ökör“. Ez becstületsértés.

Fehér: Dehogy bíró úr én csak egy ansichts-kártyát küldtem a társamnak.

a városi elöljáróságra és a város közönségére. Dosztahl a zárda fentartóira, a városi és az autonómiai képviselő testületekre mondtak toasztot.

Ebéd után a püspök úr nagy kíséret mellett visszautazott székhelyére.

A zárda létesítése körül különösen *Móser* Tivadar és *Bresztyenszky* Kálmán fáradoztak sokat. Az ünnepély és a fogadtatások impozáns sikerért Trgyina József bírót, Rohács Ferenc pénztárnokot, Bodnár István jegyzőt, Mares Aladár jegyzőt és Vawro Bálint kapitányt illeti meg elismerés.

A nyomor szava.

Háziipart kell létesíteni.

Az ezidei kath. nagygyűlésen mondotta dr. Prohászka Ottokár: „A modern katolicizmus jel-szava a „laboramus“. Dolgozzunk és újból csak dolgozzunk. Sopánkodással, üres beszéddel nem megyünk semmire és senkin sem segítünk. Fejlődés, dolgos kéz lehet csak nyitja a társadalmi boldogulásnak. És ezen igazságnak tudata vezette a helybeli kath. nővédegyesületet, mikor elhatározta, hogy szövetségbe a gazdasági egyesülettel háziipar-telepet létesít Nyitrán. Merész, de szükséges vállalkozás. Merész, mert az egyesület nem rendelkezik annyi tőkével, mint a mennyi a telep létesítéséhez szükséges. De nem rendelkezik meg azon pénzzel sem, melyet kockáztatnia kell, míg termékei versenyképesek lesznek a piacot nyernek. De ha tekintetbe vesszük azokat az okokat, melyek a háziipar-telepet szükségessé teszik, akkor nem szabad megijedni a pénzhánytól sem; — laboramus — dolgozzunk és lesz pénz. Szükségessé teszik azt mindennek előtt városunk szociális állapotai. Szegénység, nyomor uralkodik itt, mellyel karöltve jár a bűn. A szegény ember fia inasnak áll be, s ha nyomorúságosan is, de mégis megél, mert már fejjük benne a férfi erő és önállóság, mely képesíti őt az életharcra. Nem úgy a szegény, a legalsóbb osztály leánya. Az nem tud a nyomorral megküzdeni. Otthon a szegénység környezi s ha a társadalom nem nyújt neki keresetet, megtörik, elbukik. Oda viszi neme lélektana és testi szervezete, mely támaszt, oltalmat kíván. A társadalom itt minálunk nem adta neki azt a keresetet, támaszt és oltalmat. Vannak ugyan varrodák, de azokban raboskodik a leány. Napi 11 órát dolgozik s kap érte mint kezdő varró havi 6, mint ügyes varró havi 24 koronát. Ez nem kereset, ez nem oltalom. Ez éhbér és kizsájtása a szegény leánynak a bűnbe. Volt itt hüvelykegyár. Abban 50—70 szegény leány kapott munkát, de nem volt benne köszönet. Dolgoztak sokat, rontották egészségüket a fülledt levegőjű munkateremben s kaptak? Csekély bért és olyan könyvtárt, mely meg-rontotta lelküket úgy, hogy a gyár bukása után többen közülök a bűn útjára léptek. A gyár megbukott, a leányok munka nélkül maradtak. Pártucának magának 100 felül van olyan 12—15 éves leánya, akik kereset nélkül vannak. Mi lesz ezekkel? Talán az újonnan üzembe hozandó hüvelykegyárban lesz róluk gondoskodva? Nem tudok benne bízni. A gyárat újból csak azon faj fiai veszik bérbe, a melyből a régi bérlők is származtak. Már pedig ez a származás magában véve is elég ok arra, hogy féljünk, hogy a szegény leányokon nem igen lesz segítve az új gyárban sem; legalább erkölcsileg nem. A város nem gondoskodik róluk. Kell tehát gondoskodnia róluk a kath. nővéde egyesületnek, mely a szegény leányok oltalmazását és nevelését tűzte ki céljául.

S az akar is róluk gondoskodni. Háziipart akar nyitni számukra. Ha törekvése megvalósul, sok jót fog vele tenni. A leányok munkát kapnak, de kapnak a munkához jó bért is. Az egyesület főcélja lesz a szegénység felkarolása, nem pedig a gazdagodási vágy. Jövendő ipartelepén nem terjeszti ki a tőke polipkarjait, hogy a szegény munkásból kiszívja még a vért is, hanem a szeretet és részvét úti fel ott tanyáját, hogy letörölje a nyomor könyeit és kenyeret adjon az éhezőknek. Azután az egyesület a kis munkásnőkben nem dolgozó gépeket fog látni, akiket csak kihasználni kell, hanem erkölcsi oltalmát váró védenőket fogja bennök tekinteni, anyjukká lesz, akinek éber szeme vigyázní fog minden lépésükre és tettükre. Kenyeret, erkölcsi oltalmat, a nemes szívek szeretetét adja a nyomorgó leányoknak, ami annyira fontos és szükséges, hogy az egyesület élén álló hölgyek nem fognak meghátrálni a nehézségek előtt, s összes igyekezetükkel, társadalmi összeköttetésekkel azon lesznek, hogy az a háziipar-telep csakis úgyan létre is jöjjön.

De szükséges a telep azért is, mert a háziipar fejlesztését, megkedveltetését elő kell már egyszer mozdítani az alsóbb osztályok körében. Nyitra volna a gócpont, a hova tanulni járnának a vidék szegény leányai is, hogy azután tudásukat haza vive új keresetforrást nyissanak övéik számára, akik a téli napokat és estéket legtöbbször tétlenül töltik el. A mi népünk megszakadásig dolgozik a nyári napokon, de télen mit sem tesz. A tél beálltával nyugalomba vonul, készletén élőködi, nem keres hozzá semmit sem, nem csoda, hogy tavaszra már csak nyomora marad. A háziipar fejlesztésével és megkedveltetésével megszűnnek ez az áldatlan állapot. A nyitrai ipartelepen kitanult leányok apostolokká lennének, akik családjuk körében terjesztenék a munkakedvet, új kereseti forrást nyitnának és előmozdítanak a közjólétet és boldogulást. Ime így bővül ki a helyi érdek vidéki érdeké, így válik a lokális intézmény köztulajdonná és közjólété!

Az anyagi jólét előmozdítása, az erkölcsi védelem kiterjesztése a magukra maradt nyomorgó leányokra az okok, amelyek szükségessé teszik az ipartelep létesítését. Kérdés most már, hogy minő iparágakat honosítsanak meg benne? Magától értetődik, hogy kezdetben csak olyan iparágakat lehet a telepen előállítani, melyek nem igényelnek nagy megerőltetést, nagy ügyességet, sok pénzt és mégis kelendők. A kis leányokat nem lehet testet öli munkába fogni s nem lehet tőlük rögtön mesterműveket, művészetet kívánni. A magára maradt s csekély bevétellel rendelkező egyesülettől még nem lehet nagy befektetést kívánni. Belátásom szerint pedig ilyen iparágak a következők volnának: a) harisnyakötés gépekkel, kezdetben egyszerű, utóbb finomabb. b) Lapdakészítés, szőrrel tömött egyszerű lapda, mely iparágat Magyarországon csak egy helyen, Ziláhon fűznek és nagyon jövedelmező. c) Csomózás és hálózás (kezi kosárfélék készítése). d) Szőnyegszövés, különösen a strapátszőnyegek szövése, mely nagyon fogy. e) Csipkekészítés, mely a női ruhákon nem multa divatját stb. Különbösen erre nézve nagyon kérem a helybeli és vidéki keresztény kereskedőket, ha szívesek volnának velem tudatni, hogy melyik iparágaknak van legnagyobb kelendősége és hajlandók volnának-e az ipar behozatalával az egyesülettől a szükséges iparcikkeket beszerezni? Együttal halálal veszem és kérem, ha van valakinek jó eszméje az üzembe hozandó iparcikkeket illetőleg, hogy azt velem akár előszóval, akár pedig irásban közölni szíveskedjék.

Nyitra.

dr. Krajcsovics István,
s. lelkész.

Ujdonságok.

Folyó hó 18-án ülte a katolikus anyaszentegyház jelenlegi feje X. Pius pápa pappá szenteltetésének 50 éves emlékülennepét.

Magyarország katolikusai a mai vasárnapon ünneplik ezt a kegyeletes évfordulót a templomokban, de a szívekben már hónapok óta tárgya ez az ünnep a hódoló tisztelettől környezett megemlékezésnek s a hithű szívekből fakadó gyermeki szeretetnek.

Az egyház mindnyájunk közös anyja, a kik a nagy katolikus családhoz tartozunk; az egyház feje mindnyájunk közös atyja, a kik Krisztusban testvéreknek érezzük magunkat.

Az egyház az erkölcsi rend szülője, a civilizáció őre és hordozója, a pápa az egyház életműködésének és utainak vezére, irányítója. A századok folyamán számtalan keresztény felekezet keletke-

zett, melyek mind sötétségbe borultak és elvesztek, mert eltértek az Isten által rendelt vezető tekintély kormányától. A katolikus egyháznak két ezer év viharaitól folyton ostromolt és hányatott hajója a pápaság vezérlete alatt sérthetetlen épségben, biztos irányban evez az emberi polgárosodás és boldogság kikötői felé.

A mint egyre messzebb megy ez a hajó a sík tengeren, mindig egy-egy kikötőt érint, melyekben egymásután rakja le a világosságot, az emberi szabadság és a népjólét kincseit.

Azért ha ünnepet ül a hajó kormányosa, átérzi ennek az ünnepnek magasztosságát az egész művelt világ, átérzi első sorban az erkölcsi világrend szülő anyja, a katolikus egyház

Átadva magunkat az ünnepi érzések bensőségének, hódoló szívünk mélyéből kiáltjuk az aranymisés pápa felé, a kit egyéni nagysága is ragyogó arany glóriával övez körül:

Isten tartsa, óvja Szent Péter utódját,
egyházunk bölcs, dicsőséges vezérét!

Kinevezések. A vármegye főispánja az alsókörsényi állami elemi népiskola gondnokságához elnökké dr. *Thuróczy* Károly kir. tanácsos, várm. t. főorvost, tagokká *Polónyi* Gyula földbirtokost és *Thuróczy* János várm. köz.ig. gyakor. orvost; a csejtheihez elnökké *Jeszenszky* István földbirtokost, tagokká *Horváth* Oszkár bérlőt, *Jamnich* János kisbirtokost, *Kraft* Béla urad. gazdatisztet és *Skoluda* János molnárt; a gajdelihez elnökké dr. *Filkorn* János orvost, tagokká *Krebecz* János és *Münich* József földmérnököt; a kiscétényhez elnökké *Krachun* Lajos földbirtokost, tagokká *Ferenczy* István kisbirtokost és *Horn* Jakab bérlőt; a kuzmicheihez elnökké dr. *Szankovics* Géza tavarnoki orvost, tagokká *Kelecsényi* Károly körjegyzőt és *Kovács* József jázsi esp. plebánost; a menyheizehez elnökké *Craus* Vince ny. várm. árvsz. elnököt, tagokká *Fülöp* Mihály és *Kiss* István kisbirtokosokat; a morváriaihoz elnökké dr. *Polacsek* Endre ügyvédet, tagokká *Papanek* István nyug. körjegyzőt és *Tiefenthaler* Edgar uradalmi főerdőtisztet; a nyitrai zsambokrétihez elnökké: *Blaskovich* Gyula földbirtokost, tagokká *Reiszel* István kereskedőt, *Sumpal* József kerékgyártómestert és *Vrabel* Pál körjegyzőt; a pásztóihoz elnökké *Gáspár* Lajos lakácsi körjegyzőt, tagokká *Golak* István galgóci útmestert és *Makis* Pál földmivest; a sasvárihoz elnökké *Emanuel* József postamestert, tagokká *Klár* József gyógyszerészt, *Mach* János vendéglőst, *Miffek* Ferenc kéményseprőmestert és *Ormay* Iván körjegyzőt; a vágsellyeihez elnökké *Gombár* György plebánost, tagokká *Baluska* Miklós birtokost, *Bábik* János urad. felügyelőt, *Czeller* Lajos ny. számtartót, *Déri* Elemér gyógyszerészt, dr. *Gáspár* Lajos kir. jbirót, *Hlavati* Ferenc birtokost, *Hlavati* Sándor pénztárnokot, *Szentiványi* Zsigmond igazgató főmérnököt és *Zeller* Zoltán jegyzőt; végül a verbólihoz elnökké *Bobok* Géza gyógyszerészt, tagokká *Emanuel* István kereskedőt és dr. *Hosenberg* Károly körorvost kinevezte.

Ünnepi istentisztelet. Ma vasárnap szeptember 20-án d. e. 9 órakor X. Pius pápa Ő szentségének 50 éves áldozó papi jubilauma alkalmából a vári székesegyházban ünnepi nagy mise fog tartatni.

Szabadságot tanár. *Sarmasgh* Géza nyitrai főgymnásiumi tanárt, egészségének helyre állítása céljából a megyés püspök úr félére szabadságot. A már néhány hónap óta betegeskedő tanár Ikában szándékozik tölteni a telet. Kívánjuk neki, hogy az Adria enyhe levegőjű partvidékéről teljes testi épségben térjen vissza munkadési körébe.

Eljegyzés. *Groffits* Károly műéptész, eljegyezte *Nedeczky* Miklós gazdasági tanácsos leányát Erzsikét.

A főispán búcsulakomája. Wilczek Frigyes gróf, vármegyénk főispánja, szombat este Póstyénben a Rónai szálló különterében 18 terítékű búcsuvacsorát adott. Ott voltak a főispáni páron kívül: Erdődy Imre gróf nejével és leányával Yella comtessevel, Zedtwitz Utz gróf nejével, özvegy Latinovics Albinné, Hardegg János gróf nejével, Erdődy Vilmos gróf, Orczy Béláné báróné, Fodor Kálmán dr. és Rudnyánszky György orsz. képviselők, Machovich János főszolgabíró nejével, Rakovszky Antal cs. és kir. kamarás és Radocza Tibor dr. tiszt. főszolgabíró. A souperet rögtönzött tánc követte. Az előkelő társaság kedélyesen, a legjobb hangulatban 11 óráig maradt együtt. — A főispán és családja folyó hó 15-én hagyták el Póstyént. Úgy tudjuk, hogy Wilczek Frigyes gróf és neje, kik Póstyénben nagyon jól találták magukat, jövőre ismét a kies fürdőhelyen fogják a nyarat tölteni.

Megbízás. A földmivelésügyi miniszter a lemondott Deseő Dezső helyébe Prenoszil Ödön úrményi uradalmi főszámvévót a nyitrai járás egyik gazdasági tudósitól tisztségével megbízta.

Horvát Sándor betegsége. A nyitrai főgimnázium igazgatóját, Horvát Sándor c. főigazgatót f. hó 16-án hirtelen rosszul lepte meg egy, az agyrendszerben jelentkező congestio folytán, mely öt néhány óra eszméletétől fosztotta meg. A beteg igazgatót azonnal gondos ápolás és orvosi kezelés alá vették s így remélhető, hogy állapota hamarosan jobbra fordul, ámbar még ez esetben is teljes felépülése hosszabb időt fog igénybe venni.

Kitüntetés. Egy nyitrai derék iparosunkat a győri országos cipészkiállítás alkalmából, a mely Győrött mult hó 15—31. napjai közt nagy érdeklődés mellett folyt le, szép kitüntetés érte. Csernyák József nyitrai jóhírű cipésmester ugyanis kiállított készítményeinek jóságáért és csinos kiviteléért első díjjal, arany éremmel lett kitüntetve, a mely kitüntetés annál figyelemre méltóbb, mert nem az első. Kívánjuk, hogy az utolsó se legyen.

Hangverseny. A gróf Wilczek Frigyesné Ömeltóságának védnöksége alatt álló nyitrai keresztény Növédő Egyesület f. évi október hó 4-én a nyitrai megyei színházban hangversenyt rendez. Úgy értesülünk, hogy a közreműködésre fővárosi erőket is sikerült a rendezőségnek megnyerni. Ezt regisztrálva örömmel constatáljuk, hogy az egyesület humanus működésén kívül a társasélet fejlesztésére is törekszik, a mihez védnökü Ömeltóságában a vezetőség hatalmas támaszt nyert.

Főispánunk Póstyén-fürdőben. Attól az időtől kezdve, mikor a mult év végén a nyitrai vármegyei főispáni székben való változás bizonyossá vált, a négy hónapig tartó válság alatt a közéletben szereplő sok tiszteletreméltó nevet hallottunk emlegetni, mint a melyek egyikének viselőjére a méltóság ruházatni fog. Az országos kormány szerencsés választása gróf Wilczek Frigyesre esett, ki annak hazafias politikáját a vármegyében előreláthatóan sikerrel fogja megvalósítani; ám szerencsésnek érezheti magát a vármegye is, hogy ily concilians kormányzót nyert gróf Wilczek személyében. Kinevezetésének már hírére is a vármegye minden önzellen tényezője rokonszenvvel fogadta, — első megjelenése után pedig minden őszinte tényező bizalmát előlegezte kormányzatának. Beiktatása alkalmával elhangzott program-beszédjével még a vele szemben tartózkodókat is a nyílt állásfoglalástól visszatartotta és úgy a székhelyén, mint a vármegyében már eddig is tett látogatásaival s nyilatkozatai által, — hogy saját szavait idézzük — „a vármegye szétszört erői egyesítését“ hathatósan előmozdítani törekedett.

Azou körülményénél fogva, hogy főispánna történt kinevezetésekor a vármegyei székház átépítése már folyt, Nyitra pedig megfelelő lakás nem áll rendelkezésre, gróf Wilczek főispán sajnálattal mondott le arról, hogy állandóan a vármegye székhelyén tartózkodhassék. Abból a célból, hogy módjában legyen feladatai, a politikai és társadalmi egyetértés helyreállításának, helyesebben mondva megteremtésének kérdését megoldania, hogy azokat közelebbről tanulmányozhassa, a tényezőket közvetlen érintkezés útján megismer-

hesse, a nyár folyamán huzamosabb időre a vármegye területére, Póstyén-fürdőbe jött.

Maga köré gyűjtötte azokat is, kik lelkéhez legközelebb állanak, nejét s gyermekeit, úgyszintén édesanyját, gróf Wilczek Jánosné szül. tóprónai és blatnicai Prónay Annát, anyósát özv. Borsodi Latinovics Albinné sz. alsószopori Nagy Reginát s két nővérét Iphigenia grófnőt, ki gróf Zedtwitz Curt és Anna grófnőt, ki báró Ambrózy Gyula neje, — kiknek körében naponként új kedvet szerzett e „nehéz“ és nagy vármegye kormányzatának gondjaihoz.

Összegyűjtötte a főispán és neje a vármegye közönségének nemcsak irányító személyeit, hanem a vármegye közelében részt kívánó nagy számát is, kikkel a vármegye politikai és társadalmi érdekeiben elérni kívánt céljait megvalósítani törekszik.

A főispánnak Póstyénfürdőben való tartózkodása a feletti sajnálkozás érzését kelti fel bennünk, hogy e hosszú évek óta csak testvérháborút látott vármegyének és e vármegye széthúzó társadalmának hátrányára még hosszú időig kell nélkülöznünk őt, amíg majd állandóan a vármegye székhelyén tartózkodva fejtheti ki annak érdekében tevékenységét. Wilczek gróf főispán ugyanis a már ismert körülmények folytán, valamint póstyénfürdői tartózkodása előtt, úgy — immár onnan való eltávozása folytán — ezentúl is nógrádvármegyei birtokáról, Erdőkürthről, fog székhelyére járni. Tapasztalataink után azonban bizhatunk benne, hogy minél sűrűbben. Fáradhatlanságát bizonyítja, hogy már a rövid hivataloskodása óta Póstyénből kiindulva, titkárja kíséretében körutat kezdve a vármegyében, annak hat járási székhelyét látogatta s vizsgálta meg azok hivatalait. Ha hivatala szolgáltatta kocsiját tette meg az utat — ha kellett Póstyénből Nyitraig és vissza, — akár csak egy-két órai itt tartózkodhatás céljából is. Feljegyzünk egy jellemző esetet. A privigyiek Tornócon keresték fel gróf Wilczeket s felkérték egy ünnepélyükön való részvételre, mit a főispán megígért. Hogy kellő időben érkezhessek, Póstyénben éjjelkor ült vonatra, lement Ersekujvárig s onnan fel Privigyére, hová reggel érkezett. Itt elvégezve méltóságával járó szerepét, ugyanaz nap délután már Nyitra volt, tanulmányozta a közigazgatási bizottság másnap délelőtti ülésén tárgyalandó ügyeket s az ülésen elnökölt.

Jóllehet Wilczek Frigyes gróf nem Nyitra vármegye szülöttje, személyes érdek annak földjéhez nem köti, minden ténykedésében hivatottságot elaruló és lelkiismeretes működése vetélkedhetik egy szülővármegyéje jólétéért fáradó férfit becsúgyával.

Eszküdtbíróság a nyitrai törvényszéknél. Rendes esküdtel: Hauser Ferenc Nyitra, Szentgyörgyi József Csornok, Gyurina István Nyitra, Szloboda Ferenc Nyitra, Dinga Gábor Szenicz, Dr. Haitz Dezső Privigyé, Lányi Pál Komjáth, Sándor Jenő Gellérfalu, Dr. Gömöri Zsigmond Privigyé, Gragger György Galgóc, Láng Károly Galgóc, Freissberger Viktor Nyitra, Horváth Gyula Nyitra, Fodor József Galgóc, Ernst János Galgóc, Filczán Nándor Galgóc, Farkas Gyula Bucsan, Dr. Klöbuczy Géza Nyitra, Járeb Pál Nyitra, Beranek Albert Tavarnok, Bengyák István Nyitra, Hamar József Kismanya, Juresa Mihály Nyitra, Nickl Mihály Nyitra, Burghardt Ignác Ny.-Rudnó, Moler Antal Tuzsina, Lukácsik János Nyitra, Komár Károly Tavarnok, Koronhály Lőrinc Vágújhely, Kmettykó István Privigyé. **Helyettes esküdtel** (valamennyien Nyitráról): Szöllőssy Ferenc, Szlanics Lajos, Szikora Ferenc, Dr. Kallai Ármun, Sulgan András, Kiss István, Juresó Lipót, Juhász Sándor, Jánoska János.

A kiszabadult rab mulatsága. Figura Pál, 42 éves, kistapolcsányi illetőségű suszter két évig ette a galgóci fegyház rabkenyerét, ahonnan kiszabadulva, e hó 12-én egyenesen Nyitra jött s itt Pohanka Györgyné Erzsébet-úti korcsmájában nagy cécót rendezett szabadulásának öröme. Folyt patakokban a bor s repültek a cigányoknak a bankók mindaddig, még az atyafi alaposan el nem ázott. A rendőrség az esti órákban az Erzsébet-úton fekvő önkívületlen állapotban találta a mulató gavallért s biztonságba akarta helyezni, de ez mámorában kést rántva, leszurással fenyegette a rendőrt, s csak nagynehezen tudta ez kezéből a veszedelmes fegyvert kicsavarni. Előállították a rendőrségre, a hol kijózanodva, keservesen panaszkolta el, hogy mulatság közben valaki 110 kor. készpénzt ellopta. A megejtett nyomozás során a rendőrség megállapította, hogy Figuránál nagyobb összegű pénz volt, a melyet

szabadulásakor a fegyház igazgatóságától munkadíja fejében kapott, mivel azonban mulatozása közben sok kétes hírű egyén társaságában fordult meg, a nyomozás eredményre nem vezetett.

Egy „tanító“ kalandjai. Szlávik Pál miavai állítólagos tanító, e hó 13-án éjjel Nyitra a párutcai Zobel-féle üzlet előtt ittas állapotban feküdt, a miért is a rendőrség által biztonságba helyeztetett. Szlávik valami peres ügyben a törvényszékhez volt idézve Nyitára s itt valami kétes hírű társaságba kerülve, annyira elázott, hogy nem csak azt nem tudta, hogy került az utcára, hanem utólag az is kiderült, hogy 38 kor. készpénzétől s a nála lévő okmányaitól is kifosztották.

Tűzriadalom. E hó 11-én éjjelkor Nyitra város több helyén tűzjelést fújtak. A lakosság egy része riadtan kelt fel álmából s kíváncsi csoportok tudakozódtak a veszedelem mibenlétéről. Csak nagysokára derült ki, hogy félelmük alaptalan. A helybeli önkéntes tűzoltóegylet ugyanis éjjeli gyakorlatot tartott s két tűzifecskendővel és teljes felszereléssel az „Árpád“ gőzmalom malomépületéhez vonult ki, hol a gyakorlat mintegy egy óráig tartott. Derék tűzoltóink ezen buzgósága igen dicsérendő dolog, de az ilyen gyakorlatozás, talán kevesebb zajjal és lármával is lehetne végbe és anélkül, hogy az egész város ok nélkül izgalomba ejtessék.

Póstyén fürdőbél. Fürdőbizottsági gyűlés. A fürdőbizottság f. hó 15-én d. u. 4 órakor tartott gyűlésén több fontos tárgy nyert elintézését. Így többek között a színház dolga is került megvitatásra. A bizottság elhatározta, hogy a színházat a közönség kényelme szempontjából át fogja alakítani. A színpad és a nézőtér intenzívebb világtást nyernek, az árnyékszékek helyébe pedig, melyek már-már tarthatatlanokká váltak, új angol rendszerű W. C. fog épülni, melyhez egy a színházról, mint kívülről is két-két bejárat fog vezetni. Mezeivel a szerződés meg nem újított. Helyébe a fürdőbizottság Szabó Ferenc nyitrai társulatát szerződtette, míg Richter ensembleja a jövő évadban ismét visszajön. Szóba került a riviera rendezése is. Ezt azonban csak az októberben tartandó újabb gyűlésen fogják elintézni. A polgárenekar budgetjébe 3 új tag illetménye lett föléve. Jelentékeny összeget juttatott a bizottság a helybeli jótékony egyesületeknek, a fürdőszabályzat tárgyalása egyelőre függőben tartatik, mert kilátás van arra, hogy a fürdőtvényjavaslat még ez ősszel kerül tárgyalásra a képviselőházban, s így aztán a törvényhozás határozatához képest fog a szabályrendelet is megalkotatni. Több apróbb tárgy elintézése után az ülés este 7 órakor véget ért.

Főúri körök a sport emelése érdekében. Gróf Hardegg János a „P.A.F.C.“ diszelőke kedvezményezésére a fürdőhely és környéke arisztokrata körében mozgalom indult meg, mely a jövő évadban egy golf klub alakítását célozza.

A katonai gyógyház kibővítése. A katonai gyógyház mögött épülő tiszti pavillon befejezéséhez közeledik. Az új pavillon, mely a modern technika és higiénia követelményeinek megfelelően épül, 17 tágas betegszobát és a megfelelő mellék-helyiségeket foglalja magában. A pavillon a jövő évad elején fog rendeltetésének átadani.

A „P. A. F. C.“ alapító tagjai sorába újabban a következő urak léptek be: Erdődy Imre gróf, Zedtwitz Utz gróf, Wilczek Frigyes gróf, Steiger Albert báró, algyesti Tüköry Jenő és Blum Bernát.

Lóárverés. A m. kir. állami lótenyészintézetekből kisorsolt számfelletti kancák és herélték árverése Budapesten a „Tattersall kerepesi úti helyiségeiben 1908. évi szeptember hó 25-én és esetleg folytatólag 26-án fog megtartatni. Az árverés kezdete d. e. 9¹/₂ órakor. Az eladásra kerülő lovak jegyzéke a Nyitrai Gazdasági Egyesület irodájában minden nap délelőtti megtekinthető.

Baromfi kiállítás. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi október hó 10., 11. és 12-én Temesváron a polgári bölcsde kertben rendezendő országos jellegű baromfi, házinyúl, galamb, bor és gyümölcs kiállításról szóló tervezeteket e napokban küldte szét az ország baromfi tenyésztői, bor és gyümölcstermelőinek. Amint a tervezetből kivehető ezen kiállítás térdijai az idei kiállítások között a legelőcsőbbak és emellett tömeges állami bevásárlásokról gondoskodás történt, mivel a m. kir. földmivelésügyi kormányon kívül, az aradi m. kir. jószágigazgatóság, a helybeli m. kir. kerületi állattenyésztési felügyelőség és egyesületünk is nagyobb bevásárlásokat fognak eszközölni.

Megjutalmazott tanítók. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Horváth Antal főlkai, Sediba János bolesói és Kanszky József bellusi rom. kath., továbbá Dvorszky János kiszuczauj-helyi és Dvorcezky Ilona peretei állami tanítók, illetve tanítónőnek a magyar nyelv sikeres tanításáért 200—200 kor. nyugdíjba számítható személyi pótlékot engedélyezett; ezenkívül Dvorszky Jánost és Dvorcezky Ilonát az igazgató-tanítói címmel tüntette ki.

Iskola felavatás. A Nyitragerencsén bold. Buzalka Antal hagyatékából épült új elemi leányiskolát, mely az alapító szándéka szerint irgalmas nővérek vezetése alatt fog állani, az iskolával egybeépített zárdaépülettel együtt f. hó 27-én fogják ünnepélyesen felavatni.

Tanító-választás. Holli János negyedi tanító hirtelen elhalálása folytán megüresedett állásra 32 pályázó akadt. A jól dotált állásra Sipos Péter választott meg. A választás nagy zajongás között folyt le, mivel a nép nem volt egy véleményen az iskolaszékekkel, de azóta már lecsillapodtak a kedélyek.

Jánoky-Madocsány Gyula, országgy. képviselő a katolikus nagygyűlés első nyilvános ülésén „A centralizáció keresztény felfogásban” cím alatt beható tanulmányokra valló, mélyen átgondolt beszédet mondott, mely formai tökélyre nézve is kiváló szónoki alkotás. Történeti háttérbe állítva érdekes tételét, kifejtette az állami centralizáció mibenlétét, az erre irányuló törekvések és mozgalmak különböző formáit s eles jogi megkülönböztetéssel vonta meg az állam, család, társadalom és egyház feladatainak határvonalait, melyek a végletekig vitt, s az állami mindenhatóságban kiesücsösödő centralizációnak természetes akadályait alkotják. A beszéd egy újabb fényes érvelést szolgáltat a mellett, hogy valamint a mindennapi életnek, úgy a jogtudomány-nak és a magasabb szempontokból kiinduló politikának is minden tételét keresztény vagy anti-keresztény világtársa lehet helyezni, s a szerint alakulnak ki azután elveink, tudományos és politikai törekvéseink. De meggyőzhet ez a beszéd mindenkit arról is, hogy az állami mindenhatóság pogány és zsarnoki elvével szemben, társadalmi, családi és polgári szabadság csak a keresztény életnézet nemes eszmetartalmából fakadhat.

Ösztöndíj adományozás. A vármege főispánja a Sooky János-féle alapítvány egyik üresedésben levő ösztöndíját Turchányi László soproni m. kir. honvéd-főreáliskolai II. éves tanulóknak adományozta.

Furgangos tolvajszövetkezet. E hó 13-án éjjel fél 12 órakor Tomek Géza 17 éves nyitrai csavargó, Magyar Lujza utcai leánynyal és Fabri Fanni galgóczi illetőségű facér cseléddel beállították Peroza János nyitrai Deák Ferenc-tér 11. házszám alatti korcsmahelyiségébe, ahol a mellékszobában telepedtek le. Kis vártatva a társaság, hogy a sötétben foglalkozó korcsmáros figyelmét elterelje, egymás között veszekedni kezdett, s nagy lármát csapott. A korcsmáros a mellékszobába ment, hogy a lármát meg tudja, Tomek pedig ezalatt a sötétbe surrant, ott egy fatáblából 12 kor. készpénzt ellopott s a társaságnak jelt adva, csakhamar eltávoztak a korcsmából. A korcsmáros csak távozásuk után vette észre a lopást, azonnal jelentést tett a rendőrségnek, amely a tetteseket csakhamar kézre kerítette s a lopott pénzt is náluk megtalálta.

Új lenyomat. Manap a rendőrség új lenyomatokat szokott felvenni azokról, akik a büntető törvénynek börtönt statuáló paragrafusai-val összeütközésbe jöttek, és ebből a pechből kifolyólag a rendőrség vendéglátását élvezik. Hasonlóképpen cselekednek a hírlapok. Ezek is egyes notórius emberekről, akik valami által hirhedtté tették magukat, erkölcsi ujjlenyomatokat vesznek fel, a mennyiben az illetők életét nyomról-nyomra követve, azt a publikum szeme elé állítják. Ilyen ujjlenyomatot közöl Zsilinszky volt államtitkárról a függetlenségi „Magyar Nemzet”, irván az említett celebritásról a következőket:

Zsilinszky, helyesebben Žilinski ifjukurában a pánszláv tót Maticának volt buzgó tagja, és anyagi pártolója és állandóan tót levelezés útján is összeköttetésben állott vele. 1898-ban, mikor

aztán ugyanez a Zsilinszky, akkor már államtitkár, az evangélikus bányakerület világi felügyelője lett, Beniczky Kálmánt a turóci esperesség világi elnökségéből, Klimó Istvánt pedig az esperesség vezetéséből elmozdította, és az elnöki teendőket ellátásával Morhács Mártont és Dula Mátét bizta meg; mindakettő pedig inkarnátus magyar gyűlölő. Államtitkári minőségében nyíltan kedvezett a pánszláv tanítóknak. Hieronymi belügyminisztersége alatt.

Hivatalos vizsgálat volt egyszer a turóc-szentmártoni tót muzeumban. Ez alkalommal több pánszláv igazgató leveleire akadtak a muzeumban. Ezekben a levelekben egymás figyelmébe ajánlják Zsilinszky Mihályt, mint oly férfit, aki minden bajukban meg tudta segíteni őket. Ebből az ajánlásból könnyű arra következtetni, hogy Zsilinszky Mihály hivatalos állásában milyen pártfogásban és támogatásban részesíthette a nemzetiségek vezérférfait. És ez a Zsilinszky mer ma nyíltan szerepelni?!

Követésre méltó példa. Makó város képviselőtestülete oly értelmű határozatot hozott, hogy a korcsmárosok szombaton esti 5 órától hétfő reggelig pálinkát nem mérhetnek ki. Ezen határozatát megküldötte az összes törvényhatóságoknak és r. t. városoknak s valóban üdvös cselekedet lenne, ha a kezdeményező város határozatához az összes törvényhatóságok és városok is hozzájárulnának, de különösen Nyitra városa képviselőtestületének figyelmét hívjuk fel erre, ahol a vasárnapi dorobézások az alsóbb rendű nép között már oly veszedelmes mérvet öltöttek, hogy a korcsmai zaj és botrányok a közbiztonságot is fenyegetik.

Szövetkezeti faraktár. A nyitrai ker. szocialista egyesület értesíti pártoló és rendes tagjait, hogy amennyiben tüzfára és szénre van szükségük azt az egyesület útján szerezhetik be olcsó áron. A 15 métermázsánál kisebb mennyiség az egyesületi raktárban kapható (Vármegeháztér) nagyobb mennyiség pedig előzetes bejelentésre a házhoz lesz szállítva. Utalvány az egyesületi irodában kapható vasárnapon d. u. 3—8 óráig. Az árak egész éven át állandók. A mérlegelés nagyobb mennyiségű a városi mérleg, egyébként a raktárban az átvevő jelenlétében történik. A kedvezményes tüzelőben csak a pártoló és rendes tagok részesülnek, mert a vele járó gondot és munkát az egyesület nem nyeresz-kedésből vállalta, hanem azok érdekében, kik vele a szociális tevékenységben együtt tartanak.

Szociáldemokrácia és panslavizmus. A „Ludove Noviny” bevallott panslav lap, melylyel nem szoktunk foglalkozni. Szept. 11-iki számának egy közleményéről is csak azért teszünk említést, mert érdekes világot vet a szociáldemokráciára illetve a nyitrai szociáldemokratákra. A lap keservesen panaszkodik amiatt, hogy Nyitrán a panslavizmust elnyomják. „Az itteni borzalmas viszonyokat — úgy mond — lehetetlen leírni. A kéréllhetetlen magyarosítás, mint a halál szedi áldozatait”. De nem az érdekel, mily frázisokba önti fájdalmát a jeles organum, hanem a következő konkrét adat: „Utolsó menedékünk a szociáldemokrata párt. Ott még összejöhetünk és küzdünk a nép közös jogaiért. Tanulunk, ké-, szülünk a harchoz, könyvekből, folyóiratokból röpiratokból, melyek nem csúfolnak minket buta tótoknak, dummer slovakoknak. Ott még elismerik, hogy a mi ezekhez ragaszkodni tisztesség, arról lemondani szégyen. De már ezen végső menedékünket is fenyegetik. ... az ottani néppárti urak valami keresztény szocialista néppárti egyesületet alakítottak ... ezek a néppárti urak azzal fenyegetnek, hogy megsemmisítenek, hogy ezen utolsó menedékünket is szétrombolják stb. stb.” Ha igaz, amit a Ludove Noviny ír, akkor bizonyos, hogy a panslavizmus és a szociáldemokrácia Nyitrán is kebelbarátok. S miért? Mert a zsidók által vezetett szociáldemokrácia a hazaárulókkal is kész szövetkezni, hogy a ker. szocialistáknak ártson, s mert a pánszláv mozgalomnak az istentagadó szociáldemokrácia is jó eszköz a keresztény szocializmus, vagy néppárt ellen. Állítólag a szociáldemokrácia a munkás javára dolgozik, a panslav agitátorok szintén a nép érdekében

végeznek önfeláldozó munkát. Tényleg pedig a panslavizmus is meg a szociáldemokrácia is a nemzet és vallásügy érdekei ellen lázítja a tudatlan népet. A ker. szocialista egyesület csak örülhet, hogy ellenségei is tanuságot tesznek hazafias működéséről, rendőrségünk azonban, mely ráér arra is, hogy egy növendékpapot, midőn az a semináriumba utazik, igazolásra szólítson föl csak azért, mert egy zsidó gyanusnak mondja, ráérhetne a szociáldemokraták tanyáira is betekinteni, az ott tartott gyűléseket is ellenőrizni s a szociáldemokraták által terjesztett iratokat is elolvasni.

A munka jutalma. Folyó hó 13-ikán megható ünnepélynek voltak tanui Suránka község lakói. E napon közvetlenül az istentisztelet után a templomi téren összegyűlt nagyszámú közönség jelenlétében Czocher Kálmán nyitrai főbíró szívfeszítő beszéd kíséretében adta át Matusik János béresnek, a ki Emődy József suránkai földbirtokosnál immár 38 éve szolgál, a földmivélsügyi miniszter úr elismerő díszoklevelét s 50 korona jutalmát. A főbíró beszédjét Konyakovszky Ferenc plebános tót nyelven tolmácsolta, azután meggyőzően beszélt a munkások elégetlenségének okairól s azok megszűnéséről, örömmel emelvén ki, hogy rövid 3 év alatt ez már második eset, hogy munkás hivei közül az egyik ily szép kitüntetésben részesül annak jeléül, hogy a lelketlen igazgatók fáradozásai józan hiveinél hatástalanok maradnak. Emődy József úgy saját, mint kitüntetett munkása nevében szép szavakkal megköszönte a főbíró és a plebános fáradozását s ezzel a szépen sikerült ünnepély véget ért.

Érsekujvár emlékünnepe. Az érsekujvári Rákóczi-szobor bizottsága Érsekujvár 200 év előtti fényes védelmének megünneplésére mozgalmat indított. A mozgalom élén dr. Rabár Endre a Rákóczi-szobor bizottság elnöke, Druga József városi tanácsnok és Filó Antal városi számvevő állanak. Az emlékünnepet jövő évi március 15-re tervezik.

Népszövetség Rajecen. F. hó 13-án népszövetségi gyűlés volt Rajecen. Dacára a zord, hideg időjárásnak és szakadó esőnek, szép számmal gyűltek össze a piacon felállított tribün köré a helybeliek, nemkülönben a vidék is — papságával élén. Megjelentek Turczek József deményi esperes-plebános, Imlauf Károly facskói, Horváth Gyula frivaldnádasi plebánosok hivatással együtt. Dr. Gyuriss Emil orsz. képviselő és Baross Károly helybeli esperes-plebános lelkes beszédei után a népszövetség megalakult. A tagok beiratkozása folyamatban van.

Beszámoló. Bresztyenszky Kálmán a privigyei kerület agilis képviselője, e hó 20-án vasárnap tartja beszámoló beszédét Privigyén, ahol ezen alkalommal az országgyűlési néppárt több tagja megjelenik, hogy jelen legyen Bresztyenszky beszámolóján. A kerület választói ezrével készülnek a beszámolót meghallgatni, ami csak azt bizonyítja, hogy az a tántoríthatatlan ragaszkodás, amely a privigyei járás népet képviselőjéhez fűzi, még inkább megerősödött azon idő óta, amióta a nép látja, hogy Bresztyenszkyben csakugyan a legjobb barátját és legbuzgóbb pártfogóját bírja.

Utcai verekedés. Valasek Béla nyitrai csavargó, e hó 13-án nagy csődületet okozott Nyitrán, a Törökgyűlés téren, hol nagy botrány és lármá között Kosik Mihály handlovai 22 éves napszámossal összeverekedett. A verekedésre az szolgáltatót okot, hogy Valaseket Kosik azzal gyanúsította, hogy 20 koronás bankjegyét ellopta. A botránynak a rendőrség vetett véget s mindkettőt előállították.

Megszökött kórházi beteg. Gundá Júlia bujakóros kórházi beteg, e hó 15-én kórházi ruhájában a nyitravármegyei kórházból megszökött. A rendőrség a szökevényét csakhamar kinyomozta s visszazállította a kórházba.

Vasárnapi kedvtelések. Sarlay János nyitrai kőműves, e hó 13-án vasárnap a Fink-felehidutcai korcsmában töltötte az ünnepet, hol Such József kartársával összeszólalkozva, ez utóbbit a korcsmából oly szerencsétlenül dobta az utca kövezetére, hogy az vérbe borulva, hátsó koponyacsontját betörte. A súlyosan sebesült embert a rendőrségen látták el az első kötéssel, a tettes ellen pedig megindult a büntető eljárás.

Uj lap a Felvidéken. A Trencsén-megyei Csacszán új lap jelent meg „Csacszai Szemle” cím alatt. A lap felelős szerkesztője dr. Eichenwald Gyula csacszai ügyvéd, főmunkatársa Hajnal Ignác csacszai tanító.

Uj dalárda Trencsénben. A Trencsényi Dalegylet mellett, mely már 34 éves multra tekinthet vissza, most egy új dalos kör „Iparos Dalárda” cím alatt alakult meg, mely az iparosok köréből toborozza tagjait. Az új dalos körnek sikerült karmesterré megnyernie dr. Keller Lajos főgimnáziumi tanárt, a ki vállalkozott arra, hogy a sasonban heti egy órán át vezetni fogja a Dalárdát. Előzetes számítás szerint a dalegyletnek mintegy 80 tagja lesz.

Lebukott a hidról. Az érsekújvári-komáromi vasút építésének újabb áldozata van. Varga Bálint munkás a hid egyik pillérjéről lebukott a Dunába s ott lelte halálát.

A F. M. K. E. új óvodája. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület ismét egy új óvodát szervezett Koros nyitramegyei községben. Az óvodát — amelynek költségeit a F. M. K. E., Forster Gyula báró uradalma és a község viselik — szept. 15-én teljes csöndben, a Forster báró család, Markovics Alajos főszolgabíró és Bárdos Adám kir. s. tanfelügyelő jelenlétében adták át rendeltetésének. Miután Markovics János esp. plebánus beszentelte a házat, a F. M. K. E. elnöksége nevében Clair Vilmos főtitkár átadta az óvodát a gondnokságnak s azt megnyitottak nyilvánította. A megjelentek nevében Forster Gyula báró főrendiházi tag mondott köszönetet a F. M. K. E.-nek. A község lakossága szívesen fogadja az új népnevelési intézményt s gyermekeit sűrűn iratja be az óvodába.

Megtámadott éjjeli ór. Nagyhind községben e hó 6-án éjjel Mikla Lajos ottani lakos régi haragosát, a szolgálatát teljesítő Miklós Boldizsár éjjeli őrt egy fadoronggal leütötte és vérbe borítva, ott hagyta az utca közepén. Midőn az éjjeli ór fia ifjabb Miklós Lajos az atyját ért támadásról értesült, a támadó lakására rohant, ablakait kiverte és revolverből több lövést tett a lakoszobába, azonban a lövések senkiben sem tettek kárt.

A komárom-érsekújvári vasút folytatolagos kiéptése tárgyában a július 4-ikén beadott ajánlatok felett a kereskedelemügyi miniszter már határozott. A 26 kilom. hosszú vonalrésznek kiéptésére a versenytárgyalás alkalmával Kiss Jenő, budapesti mérnök-vállalkozó tette a legelőnyösebb ajánlatot 1,532,173 koronával, melyet a miniszter elfogadott.

Különös betörés. A handlovai völgy a legutóbbi években valóságos melegágya a különféle bűntetteknek. — Lopás, betörés napirenden vannak, a Remenyik-féle gyilkosság pedig az egész országban megdöbbentést keltett. A legutóbbi napokban azonban egy olyan betörés történt, amely teljesen érthetetlen. Rásztocsnó, Brusznó és Nagycsusa községeken ugyanis kezelőállomások vannak berendezve arra, hogy a mindinkább elhatalmasodó trachomajárvány betegek ezen állomásokon kezeltessenek. A trachomaállomások egyes parasztházakban vannak és minden ilyen helyiségben egy záros szekrény van elhelyezve, amelyben a trachomakezeléshez szükséges gyógyszereket tartják. Amidőn egy legutóbbi alkalommal a handlovai trachomaorvos ezeken az állomásokon megjelent, megdöbbenve látta, hogy mind a három állomáson a szekrények föl vannak törve és azoknak tartalma a legnagyobb rendtelenségben széthányva. Az eset annyival is inkább fontos, mert a szekrényekben igen erősen ható mérgek is vannak, amelyek rosszakarató kezekben kiszámíthatatlan bűntények eszközei lehetnek. A trachomaorvos azonnal jelentést tett az esetről, hogy az eddig még ismeretlen tetteseket mielőbb kipuhatolják, és elejét vegyék annak, hogy a betörők az esetleg elvitt mérgekkel bajt okozzanak.

Veszedelmes utitárs. Hudecz János kismodrói illetőségű házalóhoz, midőn az elmúlt napokban Nyitra város területén házalt, hozzá csatlakozott Czanko Julianna, 24 éves, pusztaföldemesi származású csavargónő s a házalót reá vette, hogy fogadja el utitársul s majd ő is segíkezni fog neki a házalásban. A férfi reá állt erre s midőn az első éjjel Alsóköröskény község határában egy szalmakazal tövében éjjeli szállásra húzták meg magukat, alig hogy a férfi elaludt, a nő kikutatta ruháját s 70 kor. készpénzét ellopva, kerekét oldott. A veszedelmes utitárs azonban nem sokáig élvezhette zsákmányát, mert hamarosan elfogták és bekísérték a dutyiba.

Tűz. Zsitvaföldemesen szept. 8-án nagy tűz ütött ki, mely 32 házat elpusztított s 85 családot tett hajléktalanná. A nagy szélben menteni alig lehetett. A kár igen nagy. Emberélet nem esett áldozatul. A tűz terjedésének a nagysurányi tüzlőtség vetett gátat. Baleset is történt. Egy gazda, kinek mindene odaégett, ezer korona készpénzét súlyos égési sebek árán mentette meg. Kórházban ápolják.

Országos Zarándoklat a Szentföldre. Nagyságos és főtiszt. dr. Giesswein Sándor kanonok, biersi apát, országgy. képviselő vezérlete alatt és számos pap közreműködésével Országos Zarándoklat indul f. évi október hó 1-én a Szentföldre, a melyet a Szentföld magyarországi hivatala rendez.

Árak: I. oszt. 700., II. oszt. 550., III. oszt. 300 korona. Programokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál a Szentföld magyarországi biztosi hivatala Budapest, II., Margit-körut 23. szám. Plebánia hivatal. 106. 14—15.

Nyílt levél.

Dr. Berger járási orvos úrnak
Nagytapolcsány.

Fizetéskeptelen betegemnek ingyenes gyógyszerben való részesítését elősegítő, illetve eredményező, orvosi rendelésem készsége ellenjegyzéséért, mely alamizsnát egy másik kartárs úr, kegyetlen, egy egész lelkületvilágot megvilágító szavakkal... az irgalmasságért esedező nyomorulttól megtagadott... fogadja, tisztelt kartárs úr, az enyhített nyomor, meg a műveltség és tapintatosság által lekötözött collegialitás halás köszönetét.
Dr. Vragassy Vilmos.

Telefon.

D. K. Hogy a kath. nagygyűlésen sok konfessor volt, akik nem pontifexek, és kevés pontifex, akik konfessorok: ebben lehet némi elmésség, de talán kevés igazság van benne. Azért mellőztük.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 18—52.

Ezen jelzésen ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a SINGER-varrógépek árusítatnak.

Ezen jelzésen ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a SINGER-varrógépek árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánlatnak. Miután mi gépünket sohasem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézzel beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

Szabó Imre temetkezési vállalata Nyitrán.

Üzleti helyiség: Hid-utca 1. sz. — Lakás: Hid-utca 2. sz. (saját ház).

Telefon szám 57.

138. 1-10.

Diszes üveges gyászkocsi.

Mindenkor nagy választék sarkoszorokban, szalagokban igen jutányos áron.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint férfisabó-műhelyét,

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkát, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Mielőtt
személy-, jelző- v. építési
KÖLCSÖN
íránt intézkednék.
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lónyay-utca 7.
Telefon-Interurbán
46-31.

Legmegbízhatóbb cég!

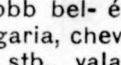
Kitüntette az Országos Ipar-
egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 33-52. CIPÉSZ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szíves
figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja **felsőréz ké-
szítményeit** és **bőrkereske-
dését** a t. cipésmester urak figyel-
mébe. Raktáron tart legjobb bel- és
külföldi bőröket: angol bagaria, chev-
reaux, box és borjubört stb., vala-
mint az összes cipész kellékeket.
Mérték utáni felsőrész kidolgozá-
sára különös gond fordítatik.
Vidéki megrendeléseket gyors és pon-
tos kiszolgálás mellett eszközöl nagy-
ban és kicsinyben. Érzékeny és hibás nő-
vessű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Legmegbízhatóbb cég!

**Legfinomabb
hegyi ojtvány
csemege
szőlőt**

francia fajokban,
édeset és szagosat,

5 kilós kosarakban,
gondosan csomagolva minden posta-állomásra
mérsékelt áron szállítok,
valamint **üres szőlőkosarak** is
nálam beszerezhetők.

Válo-
gatott **nemes alma**

Egy kilónként 14 krajcár.
PÉCS EDE,
fűszer, csemege, bor és ásványvízkereskedő
135. 3-5. **NYITRÁN.**

Verebély Géza

legnagyobb és fővárosiasan modern
berendezésű úri- s női divat áruháza
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 4. sz.
(a Szarvas-szálloda mellett)

Az iskola idényre ajánlja a cég: **inté-
zeti kelengyéit.**

Fiú és leány fehérneműit, harisnya,
zsebkeendő, kötény, keztyű cikkeit,
**szolid kivitelben s legjutányo-
sabb árakban.**

Elsőrangú cérnávászon gyártmányok, színes
és fehér asztalneműek, Schroll-sifon, kitűnő
pamutvásznak, női és férfi fehérneműek.

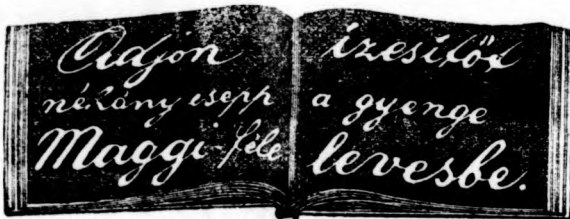
Menyasszonyi kelengyék 200 kor.-tól kezdve.

A cég 4 éves rövid fennállása
óta 36 kelengyét szállított.

**A cég egyedüli reklámja: a ha-
tározottan szabott, jutányos
árakban, megbízható, jó minő-
ségű árúk nyújtása.** 10

A cikkek **árjai és minősége bármely
versenycégével hasonlíthatók** össze.

Szigoruan szabott árak; azonnali
fizetésnél 5% pénztári engedmény.

Alapítottott
1897-ben.

Alapítottott
1897-ben.

165. 44-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Óvakodjunk a molyoktól!

Óvakodjunk a molyoktól!

Csak egy minden tekintetben megbízható intézet van, a hol
szörme árúinkat, a nyári idény alatt, **moly kár ellen meg-
óvhatjuk,** és ez **Kenczler Lipót** szücsmester vezetése alatt áll.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen
megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e
szakmába vágó úri és női hajmunkát,
úgy mint hajbetétet, frizeteket, loknikat,
frufukat, egész és félpárokákat, hajfona-
tokat minden színben, női fésülést, haj-
és szakálfestést, ugyszintén tyukszem-
vágást jutányos áron. 92. 19-52.

Vesz vágott és kifésült hajat.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szüksé-
ges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt,
szívacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb
hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Vidéki megrendelések pontosan a bekül-
dött hajminta szerint lelkiismeretesen,
utánvét mellett eszközöltetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Eladó borok.

Fajtiszta csemegeborok, (trannini és
ruhlendi) eladók hordókban, vagy
palaekokban, úgyszintén eladásra fog
kerülni idei finom must is. — Bárá
Wodianer uradalmi szőlőszetében,
Komjáthon. 137. 2-3.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.